

Zes jaar vrijdagmiddag

Daniël Lohues

Zes jaar vrijdagmiddag

Uitgeverij Carrera, Amsterdam 2011

Veur Beernd

© Daniël Lohues

© 2011, Uitgeverij Carrera, Amsterdam

Omslagontwerp: Studio Carrera

Omslagillustratie: Albert Rademaker

Binnenwerk: Mat-Zet BV, Soest

ISBN 978 90 488 0068 1

NUR 301

www.uitgeverijcarrera.nl

Carrera is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

Voorwoord

Column is een lelijk woord.
Het is uit een opdringerige taal geleend.
Zuil.
Een column is een Hollandse ziekte.
Columnisten zijn verspreiders van die ziekte.
Ze vergiften mensen met oordelen.
En een oordeel is minder dan de helft van de waarheid.
Daniel schrijft gelukkig geen columns.
Hij is een dichter.
Het is de schuld van de zetter
dat hij in de hoek van de columnisten is terechtgekomen.
Bij hem geen oordeel.
Hij biedt inzicht.
Hij verbindt het verleden vanzelfsprekend met het heden
waardoor het leven leefbaar lijkt.
Voor even
want hij houdt het kort.

Freek de Jonge

Angst is mar veur eben, spiet is veur altied

2002

04-04-2002

Gasbrander

Of ik het paasvuur in Erica aan wilde steken. Nou, dat is aan mij 11
wel besteed. Vuurtje fikken is een liefhebberij van mij en bovendien zag ik het als een grote eer om die enorme paasbult aan de Noordersloot in de hens te mogen steken. Honderden mensen hadden zich verzameld en zelfs de pers was aanwezig. Thuis had ik geoefend met vuursteentjes en droog gras vermengd met berkenbast. Dat leek mij wel een gepaste manier om zo'n oude traditie te voorzien van zijn eerste vlammetje. Maar ik bekeek dat – zo bleek – een beetje te romantisch. De organisatie drukte mij een loeiende dakbedekkers-gasbrander in de handen en ik mocht m'n gang gaan. Terwijl een geluidsinstallatie stevige popsongs uitspuwde, aaide ik omringd door dorpsgenoten met de bulderende blauwe vlam langs de droge takken. In no time likten de vlammen langs de hele paasbult en dwong de hitte ons meters naar achteren. Machtig mooi. Met een gloeiende kop en een koude rug met z'n allen naar het vuur kijken. Holland, Amerika, Napoleon, christendom, Romeinen, niks of niemand heeft deze eeuwenoude Saksische traditie kunnen vervagen. Na een halfuur vuurtje kijken reden we met de band naar Zieuwent. Optreden op een paasvuurpopfestival. De (binnendoor)route: Schoonebeek, Emlichheim, Wilsum, Getelo, Mander, Tubbergen, Mariaparochie, Almelo, Haaksbergen, Eibergen, Groenlo, Lichtenvoorde, Zieuwent. Onderweg zagen we minstens 50 paasvuren. Het ene nog groter dan het andere. Ondanks gasbranders, cola light en Britney Spears had Nedersaksie voor 1 avondje contact met z'n zo goed als verloren te beschouwen cultuur. Mooi.

Positief denken

- 12 'Er gebeuren malle dingen waar de mensen geen weet van hebben.' 'Ja, klopt,' antwoordde ik. In een behoorlijke rij voor een kassa was ik op onverklaarbare wijze aan de praat geraakt met een wildvreemde knaap die er niet al te vrolijk uitzag. Ik begon over het belang van dagelijks relativeren. 'Van dag tot dag leven helpt ook goed,' zei hij. 'Alleen als al het andere niet meer helpt,' kaatste ik terug. Hij dacht lang na en mompelde vervolgens dat 'ie niet zo goed was in van dag tot dag leven. 'Dan is positief denken voor jou de enige oplossing.' 'Ja, miejonge, maar jij weet niet wat ik allemaal heb meegemaakt,' zuchtte hij. Ik zette me schrap voor verhalen over verloren liefdes of erger. En toen kwam het. Hij had een motor gekocht. Maar hij had geen rijbewijs. Daardoor kon 'ie zijn motor niet verzekeren. Moest blijkbaar wel, want hij kreeg een dikke boete voor zijn onverzekerde motor die 'ie niet kon verzekeren omdat enz. Ik zag serieuze wanhoop in z'n ogen. Op zoek naar een positieve oplossing riep ik: 'KRO's Ook Dat Nog!! Die helpen je vast! Dan heb je er ook nog een fijne tv-avond van. Helemaal als je er je favoriete zoutje bij serveert! Positief denken!!' Hij was *not amused*, maar wel al aan de beurt bij de kassa. Ik mompelde nog tegen z'n rug dat er inderdaad malle dingen gebeuren waar de mensen geen weet van hebben, maar het gesprek was afgelopen... Positief denken, dat valt nog niet mee.

18-04-2002

Mirakel

Opeens keek ik naar de talkshow van de twee aardige meneren 13
en de voormalige voetballer. Gasten waren een zakenman, een sportverslaggever en een zeer religieuze professor. Deze wat oudere man had van een wonder gehoord en was met een bus zieken en kreupelen naar Spanje afgereisd om daar het mirakel te beleven. Hij kwam in de show uitleggen waarom hij was gegaan. Hij had namelijk heldere aanwijzingen qua hoe, wat, waar, wanneer. Als professor wilde hij checken of het wonder echt zou gebeuren zoals men voorspeld had. Religie is ergens in geloven, dus hij nam voor de zekerheid ook die touringcar zieke medegelovigen mee. Die geloofden er ook in. Tevergeefs. Niks geen wonder. Het behoorlijk aparte verhaal viel in de studio in slechte aarde waardoor de overigens niet op zijn mondje gevallen gelovige werd neergezet als een volstreckte idioot die weerloze ongelukkigen een valse laatste strohalm aangereikt zou hebben. 'Ik geloof niet in religie,' riep een van de presentatoren. 'U bent toch eigenlijk gewoon een oplichter,' sprak de ander. 'Maar wat verwachtte u daar dan aan te treffen?' vroeg de derde met een blik alsof hij een puber vroeg waarom 'ie een verkeerde pil geslikt had. De onalledaagse maar heldere uitleg werd (naar de huidige interviewmode) voortdurend onderbroken voor de verteller bij z'n punt was. Het moest duidelijk zijn voor Nederland. *He's a freak!* Na de reclame werd er verder gepraat met de sportverslaggever. Op serieuze toon. Geïnteresseerd. Respectvol. Geen wonder! Autoracen is een onderwerp waar de mensheid wat mee opschiet.

Stil

- 14 Wat kan het soms toch stil wezen. Zo 's avonds als de zon net een uurtje weg is. Dan hoor je vogels die je anders echt niet hoort, en honden, kilometers verderop. Een auto die in volle vaart in de verte over een brug rijdt; da's dan al best heel hard. Steeds mindervogels kwetteren door elkaar. Steeds meer vogels gaan steeds mooier zingen. Ik ken ze niet allemaal bij naam. Jammer eigenlijk wel. Ik heb een oom, die moet me dat eens leren. Die kent ze wel. Die ene vogel die heel hoog zingt maar dan ook zo opeens heel laag. Da's vast een mooie vogel om te zien. Zo klinkt 'ie namelijk wel. Het is inmiddels donker. De nauwelijks voelbare wind draagt geluiden mee van een best eind verderop. De maan, inmiddels ook present, maakt het nu officieel nacht. Drie eenden vliegen laag over. Ik hoor de wind langs de veren van hun vleugels zwiepen. 't Maakt mij niet uit als het wat killer wordt. Het gaat me niet om lekker warm zitten nu. Ik zit hier om te kijken wat er nou eigenlijk gebeurt als het nacht wordt. Ik wil me voor kunnen stellen hoe dag en nacht eruit zouden zien als er geen mensen waren. Waarom weet ik niet. 't Is nu echt heel stil. Nee, toch niet. Een auto verderop. Hij rijdt hard. 't Is rustig op die weg. Wat duurt 't lang voordat zo'n auto niet meer te horen is... Stil... Nee, toch niet.

Ach ja, toe maar

Vorig jaar stond op de avond voor Koninginnedag op pagina 101 15
van Teletekst dit bericht: 'Drenthe treurt maar heeft begrip'. Dat
heeft Drenthe al eeuwen met van alles en nog wat. Maar vorig
jaar was het wel erg sneu voor Drenthe. Vanwege een beesten-
ziekte werd het geplande Koninklijke bezoek aan Drenthe een
jaar uitgesteld. Dat was niet mooi. Vooral omdat prinses Máxi-
ma in Meppel voor het eerst officieel aan Nederland voorgesteld
zou worden. Drenthe zou een primeur hebben. Een gebeurtenis
voor in de boeken. Nou, niet dus. Voor de gemiddelde Drent is
het dan op zo'n moment gewoon een kwestie van treuren maar
begrip hebben. En dat gaat aardig goed inmiddels. Mompelen
van 'ja, toe maar, zo giet dat' en 'sommige dingen daar doe'
niks an'. En dat is misschien maar beter ook. Volgens mij is die
sterke drang om op het platteland alles te relativeren, of in ieder
geval begrip te hebben voor tegenslagen en andere rampspoed,
het gevolg van een eeuwenlange agrarische traditie. Misoog-
sten en door wolven opgegeten schapen emotioneel verwerken
leer je met de eeuwen steeds beter. Zo kun je plunderende le-
gers, en voortdurend verdeeld worden onder de verschillende
koningen en bisschoppen ook steeds beter relativeren als het
vaker gebeurt. Ach ja, toe maar, dat gaat nou een keer zo. Als het
gewas er maar mooi bij staat. De laatste tijd hoort Drenthe dan
bij Nederland. Dat gaat prima. Hertog Widdukind was ook niet
alles. Die zou nooit naar Hoogeveen en Meppel gekomen zijn
volgens mij. En deze mensen wel.

10-05-2002

Lieve wereld?

- 16 Station Nieuw Amsterdam, 15:01. Het is lente en vol ontzag sta ik naar een gigantische bloeiende kastanjeboom te kijken. Voor de boom staat een glimmende auto en het geheel ziet er mede dankzij de prachtige belichting van de lentezon uit als een reclame voor milieuvriendelijke sportwagens. Het raam van de nerp raceauto gaat langzaam open en ik zie een vrouw/meisje met veel make-up en een tijdelijk permanentje achter het stuur zitten. Ze rookt. Opeens schreeuwt ze me iets toe op een manier zoals je dat maar zelden bij dames aantreft. 'He! Ku'j 't godverdomme zien?' Ik schrik. Snel denk ik dat het waarschijnlijk een Veenoords grapje is en ik begin een beetje te lachen terwijl ik in een snelle beweging mijn wijsvinger opsteek ten teken van 'moi'. Ik kijk weer naar de boom. Naar de prachtige bloesem en zijn verse groene blad. Als kastanjabomen konden praten waren ze vast heel aardig denk ik. Ze zien er sympathiek uit. De kastanje zelf krijgt stekels in de herfst, maar daaronder zit dan weer een mooie gladde noot, die weer zo'n hele charmante boom kan worden. 'Eeej!!! Ku'j 't godverdomme wel zien, zee ik!!!!!!' Weer die lage harde vrouwenstem. 'Ik kiek nie naor joe, ik kiek naor die bluijende kastanjeboom achter joe!!' roep ik, en ik wijs naar de boom. De jongedame wijst naar haar voorhoofd en scheurt weg. Ze roept nog iets wat klinkt als 'klootzak', of zoiets. 15:06. Ik stap in de stoptrein naar Zwolle en verlang naar een lievere wereld.

16-05-2002

Tulpen & wiet...

Tulpen en wiet, meer zijn we niet. 'We' denken altijd dat 'wij' 17
over de hele wereld bekendstaan als die toffe, fijnbesnaarde Nederlanders, maar ik begin me zo langzamerhand af te vragen of men op deze aardkloot überhaupt wel het verschil weet tussen een Duits iemand en een Dutch iemand. En trouwens, wat is het verschil eigenlijk? De grens is vaag. Da's duidelijk. Veel verschil is er niet tussen de mensen aan beide kanten van de gruppe. Ja, die Duitsers hadden de pech dat ze een paar jaar opgescheept zaten met een beetje te fanatieke freak met een duistere overredingskracht. Daar ging het mis. Maar dat had ons net zo goed kunnen overkomen volgens mij. Als de omstandigheden ernaar waren geweest en er had hier zo'n mannetje met 'n snorretje staan te orakelen was Nederland er misschien ook wel achteraangelopen. Kan. Is niet gebeurd. Maar kan wel. Wij hebben ook talent voor de fout ingaan. 'Onze' koloniale tijd... 'Onze' handel in Afrikanen... Ja, 'wij' waren ook niet altijd even netjes. Maar 'wij' hadden dan weer het geluk dat er geen miljoenen kilometers film geschoten zijn van Nederlandsche wandaden. Zo zal er niet snel een documentaire op Discovery komen waarin je 'onze' voorvaderen onder het zingen van 'en datte we toffe jongens zijn' mensen in rieten rokjes de hoofden af ziet hakken met zwaarden van echt degelijk ijskoud Hollands ijzer. Nee, dat hebben ze knap gedaan daar bij het pr-bureau voor de Nederlanden. Tulpen en wiet, meer zijn we niet.

23-05-2002

Een eind van huis

- 18 Als we een oom die in Canada woonde na zijn bezoek aan de familie in Drenthe terugbrachten naar Schiphol, mochten mijn broer en ik nog wel 's mee. Midden in de nacht in een Citroën van Erica naar Amsterdam. Vader en oom voorin. Wij met vermoeide ogen achterin. Ik geloof dat eind jaren zeventig de snelweg pas begon halverwege Amersfoort (vanaf ons bekeken). Een van de dingen die ik mij, als we eenmaal op de A28 zaten, goed kan herinneren, is de verlichting boven de snelweg. Een onafzienbare streng rechthoekige oranje lampen. Gigantisch lange bochten in de oude Hollandse polders zag je kilometers voor je uit. Honderden oranje lampen die steeds dichter op elkaar leken te staan. Als kind keek ik mijn ogen uit. In de buurt van Schiphol wezen mijn vader en mijn oom ons dan op het feit dat we allemaal een heel eind van huis waren. Toen ik later in het westen van het land woonde, en mijn verblijf aldaar probeerde te financieren met uitzendbaantjes, moest ik mij op een maandagmorgen om 05:00 uur melden bij een zuivelfabriek in Woerden. In de trein zag ik in de verte weer zo'n lange kromme lijn oranje lichten. Ik voelde me toen een verschrikkelijk eind van huis. Laatst kwam ik over de snelweg die inmiddels tot aan Holsloot loopt Zuidoost-Drenthe binnen. Hier inmiddels ook oranje lichten boven de weg. En boven Emmen. En boven de buitendorpen. We zijn een eind van huis, dacht ik toen ik bijna thuis was.

Eindelijk!

De economie in het Noorden groeit harder dan in de rest van het land! Hoera! Eindelijk! Ruim baan voor meer industrie! Hosanna! Jarenlang hebben we gedacht dat we het hier moesten hebben van het bespottelijke geitenwollensokkenideaal: ruimte en rust. Belachelijk. Daar krijg je geen (industriële gebakken) brood mee op de noordelijke plank. Dus: hier-op-an met die industrie. Neem de gemeente Emmen. Ons industriegebied loopt momenteel slechts van Klazienaveen tot het centrum van Emmen. Dat is natuurlijk lang niet genoeg. Nu de regering toch weer met kerncentrales aan de gang wil; tussen Erica en Oranjedorp kun je er wel 4 kwijt! Zet ze maar neer! Prachtig! De weg Emmen-Groningen moet ook nodig eens een grote dubbele snelweg worden. En die malle bossen die door heel Drenthe staan, moeten er ook nodig eens een keer af. Die herinneren ons alleen maar aan de crisisjaren toen ze gepland zijn in verband met de werkverschaffing. Nee, die tijd is over. We moeten het zo voor mekaar zien te krijgen dat de baas van Schiphol zich af gaat vragen waarom alle internationale vliegtuigen opeens naar Eelde gaan. Assen is al bezig met de Grand Prix dus dat loopt... Oost-Groningen... ook veel te rustig, kan die hogesnelheidstrein niet via Jipsingboertange? En de tijd van de natuurgebieden moet ook maar eens afgelopen zijn. Kost alleen maar geld. Mensen, ik kan u nauwelijks vertellen hoezeer ik mij verheug op de tijd dat het er hier net zo uit zal zien als in de buurt van Zaanstad. 'Toppie' ...toch?